

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 24.

Az a híres protestáns türelem.

(—a.) Protestáns atyánkfiai évtizedek óta nagy garral hirdették, hogy ők misoda határtalan türelemmel viseltetnek, de azok a fanatikus pápisták olyan fülettelnek, hogy az türhetetlen. Addig hirdették ezt sippal, dobbal, trombitával és rézlányérral, míg sokan felültek nekik és szánni kezdték szegény »elnyomott« protestánsokat.

Mikor a nyolcvanas évek végén az elkeresztelési hecceket rendezték, annyit kiabáltak az átkozott pápisták ellen, hogy mindenki elhitte, hogy csak a pápisták keresztelnek el, míg a protestánsok teljesen ártatlanok benne.

Egyszer csak egy szép napon érdekes füzetet osztottak szét a parlament tagjai között, Bogisich Mihály, akkori budavári plébános írta, aki ebben a füzetben nevek felsorolásával, hiteles anyakönyvi adatok közlésével nem kevesebb, mint ezer olyan esetet mutatott ki, a melyekben a katolikusok kárára s a törvény világos ellenére kereszteltek el a türelmes protestáns pásztorok. Ennek az érdekes füzetnek aztán természetesen meg lett a maga következménye, ameny-

nyiben ez a füzet nagy befolyással volt arra, hogy a reverzálisokat a törvény expressis verbis megengedte.

Az egyházpolitikai törvényekkel azt gondolták vége lesz a felekezeti torzsalakodásnak. Akik ezt gondolták, hamarosan csalódtak.

Alig zárultak le az akták az egyházpolitikai törvényekkel, csakhamar elővették türelmes atyánkfiai az 1848: XX. törvénycíkkel s követelték annak végrehajtását. Persze nem olyan értelemben, mint a 48-iki törvényhozók akarták annak idejében, hanem ők erőnek erejével beleakarták magyarázni a szekularizációt is. Természetesen úgy, hogy a debreceni, sárospataki, nagyenyedi és többi alapok ne essenek a szekularizáció alá. A magyar politikai világ vezetői nem ültek fel az újabb ugratásnak. Apponyi megígérte a protestánsok állami kongruájának kiegészítését, három milliót ígért nekik, de szekularizációt nem. És erre Wekerle sem kapható, Andrássy sem, Kossuth sem. Most tehát a protestáns lelkészek egyesületében csinálják a propagandát türelmes terveiknek Baltazar szociálista tiszteletes vezérlete alatt.

Látván, hogy kedvükért újabb egyházpolitikai harcokra a magyar államférfiak nem hajlandók, újabb és újabb gravamenekkel állnak elő gyűléseiken.

Bánffynak az fáj, hogy Majláth erdélyi püspöknek nevezi magát.

Máskor amiatt panaszkodnak, hogy a király az országgyűlés megnyitására és bezárására nem megy el a Kálvin-téri imaházba vagy a dohány-utcai zsinagógába, hanem a Zsigmond kápolnába. Az is fáj nekik, hogy a parlament meghívják az urnapi körmenetre. Ime, mekkora súlyos sérelmek! Más baja nincs is az országnak. Csak ezen legyen még segítve és boldog lesz a magyar.

Tegnap a bihari ev. ref. egyházmegye gyűlésén megint ekklatáns módon megnyilatkozott ez a híres türelem. Az elnöklő esperes kesergett a liberalizmus hanyatlásán. Oka pedig e kesergésnek nemcsak a Barkóczy-ügy, hanem még inkább a katolikus népszövetség, amely szerinte »elakarja vonni Magyarországon az éltető levegőt és napsugarat minden mástól.« És szörnyűség! — ennek a kath. népszövetségnek az alapszabályait helyben hagyta a belügyminiszter.

Oh szörnyü rövidlátás! Ezek az emberek nem botránykoznak meg azon, hogy a szabadkőművesek »bemutatták« alapszabályait is helyben hagyta annak idején a belügyminiszter, azon sem ütköznek meg, hogy pásztoraik is részt vesznek a vakoláson, de megütköznek azon, hogy a katolikusok jogaik és ér-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy kis faluban.

Írta: Bittó Károly.

Mennyi mindent látok itt, itt, ahol nincs semmi. Többféle édes érzés teszi rabbá a lelkemet itt, itt, hol nincs olyan nagyon csiszolt emberi lélek, hol az emberek nem jártak iskolába, vagy ha jártak is, ott éppen csak írni és olvasni tanultak meg.

Visszatértem beléd, akáclobos, édes kis falum. Ugy-e régen voltam tőled távol? Ugy-e nem hiányoztam neked? Te sem nekem. Még sem könyeztelek, el sem sirattalak. Nem volt szép tőlem édes kis fehérházs falucskám. Pedig valamikor nekem nyíltott itt minden akácvirág, minden rózsabimbó.

És itt voltak gyermekéveim legszebb napjai, itt hagytam annak legszebb emlékeit. Szedtem réteiden a virágokat s fontam koszoruba s szaladtam a legelőre és rátettem a legtarkább bocimnak a fejére. Megkoszorúztam a bocikat, mintha csak költők lettek volna. Lehet, hogy volt is az én kedvenc bocikámban annyi költészet, érzés és ideál, mint a mai versírókban, kik panama kalapban, borotvált arccal, abszint mellett izzadnak verseik: modern verseik mellett.

Edes földem, erdőm; kedves kis patakod; be szívesen, boldogan futkároztam rajtad, benned...

Mit tudtam én azt, hogy míg vidáman játszom földünkön, rétünkön, erdőnkben, patakunk partján; addig nagyapa, a hófehérszakállas, magyarruhás, sarkantus nagyapó; ott Pesten, Bécsben már alkuszik, egyezkedik, talán kér. De nem. Később hallottam, hogy nem kért, hanem gondolta, ha már annyit kártyázott, hát megpróbálja még egyszer. És megpróbálta; de úgy, hogy még a legkedvesebb pipáját is elvesztette. Pedig Deáktól kapta, pedig nagyon megbecsülte! Elvesztett mindent; de egyet megnyert, azt, hogy sem a fia, sem az unokája soha nem kártyázott. Végtére az is valami. Örökség, aminek hasznát lehet venni, akárki mit is beszél.

Eljöttem ismét, akáclobos kis falum, tudod, mint 28 évvel ezelőtt, a vakációkban. Istenem, de régen volt! Azóta mennyit fordult a világ, milyen modern lett, mennyivel rosszabb! Engem is megtanított, megkínzott az élet. Es 28 év után egy pár napra ide menekültem pihenni, a te hűséges kebeledre, akáclobos kis falum.

Vezess, vezess, régi emlékezet... Ismerem-e még itt valakit? Mindenkit és senkit sem. Pedig ezekben a fehérfalú, zöld ablakos házacskákban, mindegyikben egy-egy játszótársam lakik, akikkel együtt engedték a sárkányt, labdázunk, halásztunk és koszorúztuk a

bocikat, no meg kergettük a csikókat. Képzem, milyen piros-pozsgás, életerős emberek lettek. Azok a régi szép kis paraszt lányok pedig valamennyien mind asszonyok már: nagyhasu, kövérmellű, elhízott, sok gyermekek asszonyok.

Megváltozott már az én korom nem azok ők, akik voltak; nem megyek be egy házba sem édes kis falum. En csak tégedet ismerlek meg, te maradtál a régi, a kedves, a feledhetetlen.

Es amint illik, menjünk ki a temetőbe, nézzük meg a nagyapó és a nagyanyó sírját...

Hiába. Ez a természet rendje. Egy pár igaz könny után ismét szembe kell nézni az étellel.

Kimentem a mezőre. Régi, ismerős, édes szép vidék! Minden röge, füve, bokra ismerős. Eddig csak nekem volt itt minden ismerős, de most engem is megismertek.

— Jó reggelt Ottó urfi! Hol jár erre az urfi, de régen nem láttam?

Egy pásztor volt. Ott ült a bokor mellett. Birkákat őrzött.

— Bizony, földi, Isten ucsucse, igazsága van. Régen nem láthatott. De mondja barátom, mi-kor is látott utoljára.

Rám nézett a pásztor, aztán a bocskorára s megint rám és ismét a bocskorra. Azután kivette a szájából a rövidszáru piros kis makrapipát, a bagót kiverte belőle; a pipát újra megtöltötte s aztán rám nézve megszólalt:

Figyeljék meg PFAFF kirakatait!

dekeik védelmére szövetkeznek! Hogy népünk közt pusztít az egy gyermek-rendszer, meg az uzsora, meg a pálinka, — hogy elcsavarja fejüket a nemzetközi szociálizmus, — hogy kivándorlásra csábítják az ügynökök, — hogy tizedelik őket a nazarénusok és babilisták, — hogy csenevésznek a debreceni magyar, két héttel ezelőtt Debrecenben a sorozáson ezer közül 145 vált be katonának stb. stb. — — — mindezekért nem busulnak, segíteni e bajokon nem iparkodnak, csak az bántja őket, hogy a pápisták szervezkednek.

Zum trutz ők is beiratkoztak a szociálista Baltazár-féle egyesületbe és kiadták a jelszót a protestáns népszövetség szervezésére.

Csak szervezkedjenek. Mitőlünk bátran tehetik. Ha az lesz a célja e szervezkedésnek, hogy népüket megmentésük (ami a Kath. Népszövetségnek is célja) és megtartják a pozitív hitben és a jó erkölcsben — nagyon fogunk örüdeni rajta. Sokkal önzetlenebbek vagyunk, mint ők; nem irigykedünk rájuk, őszinte sikert kívánunk hozzá.

Csak rajta! Szervezkedjenek! Ugy is itt az utolsó óra, hogy népük megmentésére tegyenek valamit.

A Kath. Népszövetségnek pedig egygel több érdeme lesz: hasonló népmentő szövetkezésre biztatta vagy készítette protestáns atyánkfiaiit.

A jóban való versengésnek a magyar haza fog igazán és méltán örüvendezni.

A nyitrai főispánság. A király *Markhot* Gyulát. Nyitra vármegye főispánját állásától saját kérelmére felmentette és ebből az alkalomból buzgó szolgálata elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta neki. E királyi kéziratokkal egyidejűleg ezt a királyi kéziratot is kösli a hivatalos lap:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére gróf *Wilczek* Frigyes volt országgyűlési képviselőt Nyitra vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1908. márc. 23.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Gróf *Andrássy Gyula*, s. k.

Wilczek gróf néppárti képviselő volt, két évvel ezelőtt mandátum nélkül maradt. Nyitra megyében igen erős talaja van a néppártnak és Markhot elmozdítását ő követelte a belügyminisztertől.

Wekerle és Sztérényi Bécsben. Bécsből táviratozzák: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, aki tegnap este hét ótörök titkára, *Bárczy István* kíséretében *Sztérényi József* kereskedelemügyi államtitkárral ideérkezett, a mai délelőtt legnagyobb részét hosszabb reggeli séta után államügyek elintézésével töltötte el a magyar minisztérium bankgassei palotájában. 11 óra tájban *Schönbrunba* hajtatott, ahol a király hosszabb különkihallgatáson fogadta, melyen a miniszterelnök a folyó ügyek egész soráról tett jelentést. A miniszterelnök ezután a külügyminisztériumban tanácskozott báró *Aehrenthal* közös külügyminiszterrel.

A miniszterelnök a kihallgatásról kijövet több újságíróval beszélt s a következőket mondta:

— Rendesen két hetenkint szoktam kihallgatáson lenni, most azonban már harmadik hete, hogy nem voltam. Most több ügyről tettem jelentést.

A tisztai fizetések ügyében a miniszterelnök azt mondta, hogy az ügy nem olyan domináló még, hogy az ő véleménye homlokterbe jöhessen. Van a monarchiának sok más ügye most

A templom, a paplak, a községháza, az iskola; egy-egy édes emlék.

De ott, mégis, a templom mellett, a főtéren, a községi kuttal szemben áll egy öreg ház; kőfalai omlanak, zöld zsalui szintelenül kopotak, cserepes tetője több helyen beomlott.

— Kie most a kastély, János?

— *Muczkurucz Móni*, a gazdag örményé. Tessék bejönni, Ottó urti, nézzük meg a régi házat.

— A régi házat János? Azt a házat, a melyben mindkettőnknek bölcsője ringott? A hol először ejtettük ki az első szót? Hol dajkám, a te édes anyád danája mellett hajtottam álomra fejemet és ahol az én jószágos, szelid lelkű édes anyám mindkettőnket tanított: beszélni, imádkozni? . . . Nem Iános; oda így nem lépek be. Ne lássuk ott az üres falat, a romot, a pusztitást; éljen a régi ház: tisztán, érintetlenül, szentül a lelkünkben, a képzeletünkben. Ne ébredjünk fel a fekete valóra.

— Menjünk János szolgám; jobb nekem már az ideges, küzdelmes, nehéz, kenyéért dolgozó, zajos életharcban; a hol nincs akác-lomb, rózsza, vadvirág, mező, alkony; a hol nincs jószág, szeretet, lélek, szív. . . Menjünk.

melyekről tárgyalni kellett. A miniszterelnök a közös minisztertanácskozásra kijelentette, hogy az e hó 30-án föltétlen meg lesz tartva. A delegációs ülésekre vonatkozólag nem nyilatkozott a miniszterelnök.

Sztérényi József államtitkár a kereskedelemügyi tárca körébe tartozó ügyekben érkezett Bécsbe. Már hosszabb ideje tervezte ezt a bécsi utat, amely azonban csak most történhetett meg, mert az államtitkár bevárta *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszternek Budapestre való visszatérését, hogy mindenekelőtt miniszterének referáljon a Bécsben elintézendő ügyekről. *Sztérényi* államtitkár ma délelőtt tíz óra tájban a közös külügyminisztériumba ment, ahol báró *Aehrenthal* közös külügyminiszterrel külkereskedelmi szerződési ügyekben hosszabb megbeszélést folytatott. Az államtitkár azután a közös hadügyminisztériumba is elment, hogy hadseregszállítási ügyekben tárgyaljon. Később az osztrák kereskedelemügyi minisztériumban is tett látogatást, ahol számos folyó ügyet, köztük főleg az ipari tulajdonjog védelméről szóló nemzetközi egyezmény kérdését beszélte meg. *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Sztérényi* József államtitkár előreláthatólag már a délután öt órakor induló vonattal visszautaznak Budapestre.

A Hevesi-féle pört megújítják.

Már csaknem feledésbe merült el a múlt évben történt *Rákóczi-uti* gyilkosság, melynek áldozata *Jámbor Sándor* törvényszéki hivatalnok lett. A gyilkosság óta a vizsgálóbíró befejezte a vizsgálatot, sőt már jogerős ítélet is van az ügyben. Most a már befejezett ügyet felakarják újítani és azt kívánják, hogy a nagy pert kezdjék újból tárgyalni.

Hevesi Akos tudvalevőleg erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi-sértés miatt négy évi börtönbüntetésre lett ítélve az esküdtszék által. Ezt az ítéletet a tábla két és fél évre szállította le, amit a kuria jóvá is hagyott.

Az ítélet jogerőre emelkedett és *Hevesi* azóta állandóan a nagyváradi ügyészégi fogházban van. *Hevesi* viselkedése nagyon megváltozott. Szolid jó magaviseletű ember lett úgy, hogy nem a többi rabokkal van, hanem a fogház irodájában van alkalmazva és serényen dolgozik mint hivatalnok.

A megszokott rabélet alatt azonban *Hevesi* nem tudott beletörődni abba, hogy őt oly súlyosan büntessék és hogy őt mindenki gyilkosnak tekintse. Fogságában nagyon sokszor foglalkozott a borzalmas cselekedettel és mindannyiszor megmagyarázhatatlannak, érthetetlennek találta azt. Mindég abban a meggyőződésben volt, hogy a gyilkosságot ő öntudatlanul követte el.

Ezt a meggyőződését hangoztatva, dr. *Tóth Ferenchez*, az ő védőjéhez kérelemmel fordult, hogy perét nyitassa fel s ha lehet újabb tárgyalást eszközöltessen ki. Dr. *Tóth* *Ferenc* ismét elővette az ügyet és tanulmányozta. — A védő terjedelmes beadványt készített s ezt tegnap be is adta az ügyészséghez.

— Régen volt az, mikor utoljára láttam *Ottó* urfit. Van annak talán 30 éve is, mikor a *Vág* kiöntött . . .

— Es mi ketten tutajoztunk — folytattam — én lecsusztam a gerendáról, elmerültem, te, akkor még kis *Jankó* barátom utánam ugrottál és szerencsésen visszajutottunk a tutajhoz. Igen, akkor láttalak utoljára. Te itt maradtál, én másnap, szeptember 8-án utaztam *Pozsonyba* s többé ide vissza sem jöttem. Te itt maradtál *Jankó* és hivatalod van, mert Magyarországon csak egy ur van: a földesur és egy hivatal van: a pásztor. Te boldog vagy, nem tudsz írni, olvasni. Ez a kis akáclobbos falu a te világod, az erdő, a mező, a te életed; fuvolád a lelked. Ez a te országod, ez a falu és ennek a határa. Te azt nem is sejtetted, hogy országok vannak a távolban, világrészek, városok: *Berlin*, *Budapest*, *London*, *Páris*, *New-York*, *Nápoly*. Szóval *Jankó* boldog vagy. Nem vágyódsz a távolba, az ismeretlenbe; nem olvastad azokat, nem vágyódsz oda.

— Alkonyodik.

— Jöjj *János*, kísérij be a faluba.

Hogy néznek ezek az emberek; mit néznek? Azt, hogy a nyáj után egy pásztor, két kutya és egy cilinderes ur megy. Furcsa kép lehet; de nekem igen kedves, visszavezet a régmúltba

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

Dr. Tóth Ferenc a beadványban a fő sujt Hevesi beszámíthatatlanságára fekteti. Kifejti, hogy a bíróság a vizsgálatot nem vette kellő részletességgel, amennyiben beszámíthatóság kérdésének megállapítását mint rendes egészséges embernél tekintették, jóllehet ez nem áll.

Hevesi Ákosnak a gyilkosság előtt való napjára a vizsgálatot csak felületesen terjesztették ki. A gyilkosság előtt való napon ugyanis Hevesinek erős ideges görcsei voltak. Sőt rohamok is voltak rajta, ami kétségtelenül a beszámíthatóság ellen bizonyít, annál is inkább, mert a gyilkosság napján tetemes alkohol mennyiséget fogyasztott el, ami a már előző napról meglévő bajt csak fokozta s a beszámíthatóságot kizárta. Ez igen lényeges adat a bűnperben és ezt a vizsgálat figyelmen kívül hagyta.

A védő most beadványában az elmondottakra, mint újabb adatokra hivatkozik, melyek alapjául szolgálhatnak a per megújításának. — Tóth Ferenc dr. kéri, hogy az újabb adat alapján a perben új vizsgálatot indítsanak és ennek alapján felmentő ítéletet is hozzanak.

A dánosi bűnpör.

— Harmadik nap. —

Az izgalmas bűnpör részletei két napos tárgyalás után sem rajzolódtak ki élesebben, mint amennyit a nyomozás és a vizsgálat tisztázott. Ez az oka annak, hogy a közönség egyre fokozottabb érdeklődéssel kíséri a tárgyalást.

Rónay Kamil elnök tíz órakor nyitja meg a tárgyalást.

A kis Lakatos Róza nincs jelen, nehogy a cigányok inzultálják. A védők ez ellen kizárólag emelnek.

Pál Péter János egri járásörmester az első tanu. Elmondja tanuvallomásában, hogy a vádlottak egy bandába tartoznak. Hosszasan elmondja, hogy miképpen értesült a dánosi rablógyilkosságról.

Az elnök: A banda valamennyi tagját ismeri?

A tanu: Igen. (Egyenkint megnevezi őket.)

Dr. Gaál ügyész (a tanuhoz): Lehetségesnek tartja, hogy azt a pénzt, amelyet elfogatásuk alkalmával náluk találtak, munkával keresték?

A tanu: Kizártnak tartom.

A következő tanu Oláh József csendőrörmester.

Az elnök: Ismeri ezt a bandát?

A tanu: A kispesti járásban teljesít szolgálatot. Elmondja, hogy július közepéig az ő körzetében tartózkodtak, akkor azonban eltűntek. Azután egyenkint szemügyre veszi a vádlottakat, akiről kijelenti, hogy a bandában voltak.

A védők kérdéseket intéznek a tannhoz főleg arról, hogy a csendőrök kizárták a vádlottakat. Az elnök azonban kijelenti, hogy nem engedi meg az olyan kérdések föltételét, amelyek a vádlottakkal való bánásmódról vonatkoznak. Az elnöki enunciaciót megéljenzte a hallgatóság.

Az elnök háromnegyedtizenkettőkor nyitja meg a folytatólagos tárgyalást.

A következő tanu Szarvas János, a meggyilkolt korcsmáros fia. Dánoson született, 33 éves.

Az elnök: Ön édes fia a meghalt Szarvasnak?

A tanu: Igen.

— Beszéljen el, mindent amit tud.

— Sürgöny útján hívtak haza. Akkor még nem tudtam, mi történt, csak a vonaton egyes elejtett szavakból sejtettem, hogy valami nagy

A dánosi állomáson Hegedűs őrmester várt, az mondta el a borszasztó dolgot.

— Mit találtak Dánoson?

— Engem és a feleségemet a nagypám lakására vezettek. Különben sem tudtam volna megnézni a halottakat, de meg nem is engedtek oda.

— Tudott-e ön arról, hogy az édes apjának otthon pénze volt.

— Igen.

— Teréz fogadott leánya volt a szüleinek?

— Nyolc hónapos korában vette magához az apám; attól kezdve nálunk volt. A tulajdonképeni neve: Maczejko.

— A kárt nem tudja pontosan?

— A pénzt nem tudom pontosan. Ahogy a viszonyokat ismertem, hat nyolcszáz korona pénz lehetett otthon.

— Voltak fegyverei az édesapjának?

— Igen, volt több puskája és revolvere.

— Ismeri a fegyvereket?

— Igen.

— Ruhanemű is veszett el?

— Igen.

— Megismerné az egyes tárgyakat?

— Feltétlenül.

— Szarvas Teréz fűggőjét megismerné?

— Hogyne, hiszen én cseréltem be a mult évben egy ékszerésznel.

Sorra megnézi a bűnjelket. A puskát felismeri, az édesapjéé volt. A revolvereket is.

— Határozottan tudja, hogy az apjéé volt?

— Határozottan; az egyik revolver (megmutatja) az üvegszekrény tetijén volt.

Az elnök egy kést ad át Szarvas Jánosnak:

— Ismeri ezt? Még a vérfoltok rajta vannak.

— Igen. Ez is a mienk volt.

— Ismerte Szarvas Teréz holmiját?

— Igen.

A főbevalót felismeri, de a zsebükörre és a zsebkésre nem emlékszik.

— Mikor látta utoljára az apját?

— A gyilkosság előtt vagy nyolc nappal fenn volt Budapesten, akkor említette, hogy fizetnie kell a bankba.

Szarvas János ráismer apja órájára és láncára is.

— Miről ismeri meg a revolvert — kérdezi az egyik védő?

— Többször volt a kezemben.

A védők kérdéseket intéznek Szarvas Jánoshoz. Az egyik megkérdezi:

— Mi célból tartott fegyvereket az édes apja?

A közönség kacagásba tör ki, ami már nem első ízben történik a tárgyaláson. A közönség temperamentus viselkedése ellen a védők erőlyesen tiltakoznak.

Azután Szarvas Istvánnét hallgatja ki a bíróság. Elmondja ő is, hogy reggel sürgőnyt kaptak, amely Dánosra szölitotta őket. Csak a vonaton elejtett szavakból sejtették, hogy valami nagy baj történt.

— A holttesteket látták?

— Nem. Képtelenek voltunk megnézni. Az uram másnap különben is olyan rosszul lett, hogy ágyba kellett feküdnie.

Elmondja, hogy Teréz fűggőjét ő vásárolta. Felismeri, hasonlóképpen apósa óráját is. Utána Brunner Géza ékszerészt hallgatják ki, akinél a csárdás az óráját cserélte be.

Elnök: Ezt az órát maga adta cserébe Szarvasnak? Ráismer.

Brunner Géza tanu: Igen! Ez az óra tölem való.

Erdőssy Károly csendőrkáplár, a helyszínen talált tárgyakat ismeri fel.

Schindler Richárd? Az elnök kérdésére elmondja, hogy 58 éves, württembergi születésű. Tolmács alkalmazását nem kívánja. Őt — úgy mond — a gyermekei figyelmeztették, hogy ég a csárda. Ő és még egy csomó ember oda rohantak a csárdához. Először csak tűzre gondoltak, de amikor beléptek a szobába a küszöbön feküdt hanyatt, elvágott nyakkal, vér-

tócsában a leány. Az ágyon végig vágódva, a gazda feküdt.

Elnök: Az uton nem látott senkit.

— Jóval előbb láttam egy kocsit betorodni arra az utra, ahol csak a cigányok szoktak járni. Az egyik, aki a kocsin ült azt mondta: Csak a Körösi erdőt érjük el. A második erre egy szitkot hallatott és így szólt: — Na ezeknek jól beadtunk!

— Mit gondol sok pénzöknek kellett Szarvaséknak lenni?

— Igen, mert minden hónapban, ilyen időtájban szoktak nagyobb összegeket bevenni.

— A fegyverekre ráismer?

— Igen!

Az ügyész: Többször említették itt, hogy láttak egy kocsit. Pedig ezeket a vádlottakat mindnyáját gyalog találták. Ezt az ellenmondást tisztázni kell.

Kolompári Balog Tuta: Nacscságos elnök, sohse volt nekünk kocsink!

Elnök: Szokott a cigányokkal maguknak bajuk lenni.

A tanu: Igen, ilyenkor elkergettük őket.

Veigelberg védő: Schmidler urnak már az első percben is a cigányokra volt gyanuja.

Tanu: Hallgat.

Védő: Milyen messze lakik maga a csárdától?

Tanu: 800 lépésre.

— A lövéseket nem hallotta?

— Nem.

Dr. Braunfeld védő szót kér és kijelenti, hogy ellenzi ennek a tanunak megeskettetését, mert úgy látja, hogy tanu gyűlöli a cigány fajt. (Zugás.)

Dr. Veigelberg kívánja a tanu megeskettetését, mert vallomása által a nők kiesnének a vád alól.

Kepp Sándor tanu: A cigányoknál talált főbertpuskát felismeri és kijelenti, hogy azt ő adta el Szarvasnak.

Kopp László 16 éves leányát hallgatják ki ezután.

Elnök: Járt a csárdás leányához valaki.

— Igen. A kérője Falussy István.

Az elnök ezután az összes tanukat megesketteti vallomásaikra.

Ezután a tárgyalást felfüggesztik. Holnap 9 órakor folytatják.

UJDONSÁGOK.

* **Prohászka püspök Aradon.** *Prohászka*

Ottokár székeséhvári püspök ma Aradra utazik és ott öt napon át konferencia-beszédeket tart. Külön a férfiak és külön a nők számára. Az aradi közönség a legnagyobb érdeklődéssel várja a kiváló szónokot, az apostoli lelkű püspököt, ki konferenciáit az iparkamara disztermében fogja tartani.

* **Kitüntetett plébános.** A király Ka-

dora János viski római katolikus plébánosnak a lelkipásztorkodás és az egyházi irodalom terén kifejtett érdemei elismerésül, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

* **Rendezik a várost.** Nagyvárad város

szépészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap délután tartott ülésében több telekfelosztási és utcanyitási kérdéssel foglalkozott. *Komlóssy* József gazd. tanácsnok elnöklete alatt részt vettek az ülésen: Dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Kőszeghy József, dr. Thury László, dr. Baróthy Akos, Rendes Vilmos, Schvarcz Izidor, Köblös Ferenc, Hann Lajos, Beczkay Lajos és Juricskay Barna jegyző. Elsősorban Takács Dániel Sorompó-utcai telkét akarja házhelyekül felosztani s egy házat építeni. A bizottság a kért építkezési engedély megadását véleményezte, a telek felosztásra vonatkozólag azonban magassági helyszinrajz elkészítésére utasi-

totta a mérnöki hivatalt. — Pogány János várad-velencei telkét akarja parcellázni, akként, hogy Szőlős-utca, Kertész-utca, Vasut- és Szent László kórház-utcaik között új utcákat nyitna. A szakbizottság a rendezési tervet helyesnek, megfelelőnek tartja, s véleményezi annak engedélyezését, azon feltételrel, hogy az utcákat feltölteni és gyalogjáróval ellátni köteles Pogány János. — Jakab Jeruchim telek felosztással építkezési engedélyt kér, oly formán, hogy a Fácán-sor Szőlőtelep-utcaig meghosszabbíttassék. Az építkezési engedély megadása és a szabályozási vonal ellogadását javasolta a bizottság. — Farkas József Velencén a Templom-térről a Körözs-partig egy új utcát akar nyitni, telek felosztással. A szakbizottság az utcanyitást engedélyezését véleményezi azzal, hogy Farkas József köteles az új utcát feltölteni s járdával ellátni. — A vízvezetési szerelők lakházának Széles-utcán leendő felépítését a közgyűlés már elhatározta. Azonban a legtöbb baj a vízműtelepnél szokott előfordulni, ezért a főmérnök a szerelőtelepet a Bunyitay-ligeten, közvetlen a gazd. egyesület székháza mellett megfelelőbbnek tartja s ilyen tervet készített. A bizottság azonban ezen terület beépítése ellen nyilatkozott s a szerelőtelep helyéül a liget végét, a vasuti kútház mögött, vagy ennek átellenében a velencei parton levő városi telkeket jelölte ki, mivel úgy is felépül itt az új hid. — Hankovics Ferenc házhelyül kérte a Gülányi-utcán a Pece-híd mellett levő 400 négyszög méter közterületet. A bizottság azonban közforgalmi tekintetéből a kért terület eladását nem véleményezi. — Megyeri Sándor a Bihar-püspöki-ut mellett, messze a várostól levő földjére házat akar építeni, azonban a szakbizottság az építkezési engedély megadása ellen nyilatkozott.

* **Az illyei jegyző ügye.** Az illyei jegyző, Porumb Kornél tegnap felebbezést adott be az alispánhoz az ellene meghozott ítélet miatt. A felebbezésben Porumb minden eddig tett elismerő vallomását megcáfolja. Ismeretes ugyanis, hogy a vizsgálat alkalmával Porumb Kornél beismerte, hogy a község pénzéből tetemes összeget felhasználott s hogy több hivatalos mulasztást követett el. Most ezekkel a beismerésekkel szemben Porumb Kornél beadványában azt adja elő, hogy azok a beismerések nem tekinthetők elfogadhatóknak, mert ő azokat az öngyilkossági kísérlet után mondta. Az öngyilkosság után pedig az orvosok bizonyossága szerint két hónapig nem volt normális. Különbösen mi sem bizonyítja jobban az akkori önvád alaptalanságát, mint az, hogy ő az adóügyeket, illetve az adóbeszedést nem kezelte, azt Nadra György községi írnok végezte, aki meg is szökött. A befolyt pénzből pedig nem vett magához sohse semmit, ezt azzal bizonyítja, hogy a pénztár kulcsa állandóan a községi pénztárnál volt, aki a pénzből tényleg sikkasztott is. Az érdekes felebbezés az összes iratokkal legközelebb kerül tárgyalás alá.

* **Jóváhagyott kölcsön.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a különböző haszthatatlan beruházásokra 310 000 korona függő kölcsön felvételét határozta el, olyképen, hogy ezen összeget egyenlő részletben hat helybeli pénztintézetűl veszi fel. A belügyminiszter a kölcsön felvételét jóváhagyta, azon kikötéssel, hogy a felvett pénzt csakis a megszavazott s kormányhatóságilag jóváhagyott beruházási célokra fordítja a városi tanács.

* **Előadás a londoni kiállításról.** Dr. Molnár Akos országgyűlési képviselő a lon-

doni magyar kiállításról holnap, vasárnap április hó 26-án d. e. 11 órakor a váróháza dísztermében nagyérdemű előadást tart, melyben ismertetni fogja nemcsak a kiállítást s annak szervezetét, hanem utmutató felvilágosítást is nyújt a szóban levő kiállítás meglátogatásának módjairól. Az érdekesnek és tanulságosnak ígérkező előadás iránt a község körében is élénk érdeklődés tapasztalható. Mivel a kiállítás s annak ismertetése első sorban az iparos és kereskedő szakfőriakat érdekli, a kereskedelmi és iparkamara elnöksége ezúton is felkéri a kamara bel- és külső tagjait, hogy az előadáson lehetőleg teljes számban megjelenjen szíveskedjenek.

* **Árverezés a rendőrségen.** A rendőrség ez úton hívja fel az érdekelteket, hogy folyó hó 30-án, azaz csütörtökön délelőtt 9 órakor a rendőrség udvarán tartandó árverésen jelenjenek meg. Elfognak árvereztetni a talált és ki nem váltott s gazdátlan tárgyak, elkobzott fegyverek és bűnjelkek.

* **A nagyváradai leánykereskedő.** A nagyváradai rendőrség titokzatos nyomozása most már nyílt titok. A tegnapi nap már mindenki arról beszélt és mindenki tudott újabb és újabb részleteket. Ezeket a részleteket természetesen csak fenntartással lehet tárgyalni, mert még senki sem tud biztosat. A nagyváradai hírek legnagyobb része egy-egy elszólás, egy ellesett párbeszéd vagy a leánykereskedést űző család valamelyik tagjának bizalmas közleménye alapján jutott a község közbe. Az ilyen adatok nem lehetnek hitelesek, mert tíz-husz szájon megfordultak már s nagyon is elváltoztatva jutnak tovább. A közszájon forgó hírek közül egy van ami a valószínűségnek minden bizonyítékát bírja és pedig az, hogy a cipész aki a kereskedést űzi Dél-Amerikában egy nagy bűntanyának a tulajdonosa. A kereskedő ebbe szállítja a magyar leányokat. Az üzlet igen virágzó vállalat és azt innen hazuról igazgatja a tulajdonos. Ott egy felügyelőt tart, aki minden hónapban köteles elszámolni. A nagyváradai rendőrség minden nyomozása végre is mint legújabbban értesülünk teljesen be van fejezve. A rendőrség Nagyváradon semmi nemű gyanús dolgot nem talált, mely miatt a vizsgálatot tovább kellene folytatni. Állítólag az egész vizsgálat onnan származott, hogy az illető gyanúsított embernek Buenos Aijerzben ellensége van és ott feljelentést tett ellene. A nagyváradai rendőrség a vizsgálatot befejezettnek tekinti és az ügyben keletkezett iratokat az államrendőrséghez küldi fel.

* **Lefejezte a gép.** Borzalmas szerencsétlenségről ad hírt szudricsi tudósítónk. Az ottani Willgerodt-féle faipartelepen a fűrészek alatt egy pincészerű üreg van, melybe a gépek szünetelése alatt szoktak bemenni a felügyelők, hogy a különböző géprészeket megolajozzák. Ezt a munkát végezte tegnap reggel Bánk József 49 éves munkás. A gépolajozással még nem volt kész, mikor felülről a gépápoló villamos csengője jelezte, hogy a gép megindul. A jelzésre minden embernek el kell hagyni a géprészeket és a pincéből fel kell jönni. Bánk azonban nem jött fel s a figyelmeztetés dacára is a gép mellett maradt. A gép megindult. Borzalmos dolog következett ezután. A gépnek egyik közlőmükereke az ember fejét egy vasrudhoz szorította és ennek élével a nyaknál elvágta. A fej teljesen különválva maradt a testtől. Az ott lévő munkások megborzadva futottak el a helyszínről s jelentést tettek az igazgatónál, aki a gépeket azonnal megállította

s a csendőrséget értesítette. A hulla jelenleg is a gép alatt van s ma a járásbíró fog a helyszínére kiutazni a vizsgálat megtartása végett.

* **A pásztor halála.** Darvason évek hosszú során át volt községi pásztor Szilágyi János. A pásztor megöregedett a jószágok legeltetésében, de egészsége jobb volt még mint nagyon sok fiatalembernek. A pásztornak talán az volt a legnagyobb baja, hogy nagyon egészséges. A vérmes ember tegnap délelőtt a friss mezőn lefeküdt s itt elszunnyadt. A nap melegen sütött rá s ő mély álomba merült. Este gazdátlanul nagy rendetlenségben tért haza a nyáj a pásztor nem volt sehol. Keresésére indultak az emberek s úgy találták meg a mezőn. Még akkor is feküdt s úgy nézett ki mintha aludt volna. Az emberek ébreszténi kezdték ami azonban nem sikerült. A pásztor agyszélhűdés következtében meghalt.

* **Öngyilkossági kísérlet a temetőben.** A nagytemetőben öngyilkossági kísérletet követett el tegnap reggel 5 óra tájban Luceai Teréz 21 éves. A leányt sógora Lászlófi János vasuti vonalmálházó tartotta magánál. A leány tegnap korán reggel kiment az olasei nagytemetőbe s ott egy 7 mm. buldog revolverrel a szíve táján a mellbe lötte magát. A lövés által okozott sérülés következtében eszméletét veszve elesett; a leány később mikor öntudatra tért, a revolverét zsebrevágva Tóth Ilonka barátnéjának Temető utca 20. szám alatti lakására vánszorgott s ott barátnője édes apjának elmondta, hogy öngyilkosságot akart elkövetni. Az esetet bejelentették a rendőrségen és ennek alapján Becsei Ignác őrmester és Bott György ellenőr a leányt mentőkkel beszállították a kórházba, ahol kihallgatták, kihallgatása alkalmával a leány azt adja elő, hogy Balogh Péter helybeli honvédhuzár őrmester, gyógykovács ezelőtt 8 hónappal eljegyezte őt, azonban a vőlegény valami formahiba miatt házassági engedélyt nem kapott. A leány hozzátartozói azt hitték, hogy ez csak ürügy s a leányt a vőlegény csak ámtítja. Ezen az alapon a vőlegényt a leány rokona kitiltotta házából. A leány pedig titokban állandóan találkozott az őrmesterrel, amit hozzátartozói megtudtak s ezért ma őt szüleihez Szatmármegyébe akarták vinni. A leány nem akart elválni vőlegényétől s ezért követte el bánatában az öngyilkosságot. Az öngyilkosjelölt sebe életveszélyes amennyiben a golyó a szív alatt a testen keresztülha olt s a hátán a bőr alatt állott meg.

* **A m. kir. államvasutak közleményei.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint folyó évi május hó 1-től kezdve a Wien St. E. G. és Pozsony között a csakis májustól szeptemberig terjedő nyári hónapokban vasár- és ünnepnapokon közlekedett személyvonatokhoz kiadott mérsékelt áru menettérti jegyek érvényen kívül fognak helyezettetni. A fogaras-brassói h. é. vasut fogaras-ósinkai és homoródvölgy-brassóbertalan részvonalaiban, a megnyitás napjától érvényes zónarendszerű személy- és podgyászdijszabás lép életbe. Ezen díjszabás 20 fillérré kapható.

* **Egy ipartelep eladása.** Mint már említettük néhai Széles Lajos tímármester ipartelepét a tulajdonosok értékesíteni fogják, mert ők az iparágat nem akarják tovább gyakorolni. Az ipartelepre az ajánlattételt április hó 30-án délután kell megtenni. Valószínűnek tartjuk, hogy a jól berendezett telep helyi iparosnak kerül birtokába s az iparágát továbbra is ép oly virágzóan fogják vezetni, mint eddig. A telepre felhívjuk iparosaink figyelmét.

* **A nap hőse.** Nagyváradon a mai nap hőse az a fuvaros, aki a vasuti pályaudvar gyorsáru raktárából beszállította a budapesti Projectograf filmgyára által a Vilmos huszárok nagyszerű gyakorlatairól és a nagyváradai Korszól készített remek kinomatogramokat az Edison színházba, melynek vásznán ma, szombaton először jelennek meg az érdekes mozgófényképek. E bemutató iránt nemcsak Nagyváradon mutatnak lázas érdeklődést, amely a tegnapi jegyelvételnél jelentősen megnyilatkozott, de a vármegye minden részében. Az Edison igazgatósága tegnap a megye minden részéből kapott levéلبeli és telefon megrendelést a hét minden napjára, amikor e szenzációsan érdekes képek bemutatásra kerülnek. A Vilmos huszárok gyakorlatairól felvett kinematogramot pedig már több vidéki mozgófényképszínház kérte az Edison igazgatóságától. A nagy érdeklődésre való tekintettel a mai szombati bemutató előadások már délután 5 órakor kezdődnek. Délután 3—5-ig gyermekelőadás lesz, melyen a színház mostani remek műsora félhelyárak mellett látható. Jegyeket a mai előadásokra már délelőtt 10 órától kezdve lehet váltani.

* **Sorozat Nagyszalontán.** Nagyszalontán tegnap fejezték be a sort. Előállított összesen az első korosztályból 379 hadköteles, kik közül bevettek 144 legényt. A sorozás eredménye 50 százalékot tesz. Ez azonban csak egy állhat meg, ha kivesszük a román községekből előállított hadköteleseket. Ugyanis a román községekből nagyon kevés legény vált be.

* **A házalási engedélyek érvényesítése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter korábbi rendelete szerint a f. évi január hó 1-és napjától a magyarországi nem kedvezményezett vidékek lakosai csakis a magyar szent korona országainak területén házalhatnak, amint hogy az Ausztriában nyert házalási engedéllyel sem lehet Magyarországon házalni. Miatán azonban ezen új rendnek minden átmenet nélküli életbeléptetése érzékenyen sújtana egyeseket, a keresk. m. kir. miniszter ur legújabb kiadott rendeletében megfelelően gondoskodott átmeneti időről és pedig akként, hogy az 1908. évi január hó 1-seje előtt kiadott vagy meghosszabbított házalási engedélyek a lejáratig, de legfeljebb 1908. év végéig érvényesek, vagyis az osztrák tartományokban nyert engedélyekkel ez ideig Magyarország területén is házalhatnak. Az osztrák kereskedelmi miniszter hasonló rendeletet bocsátott ki a magyarországi házalókereskedőkre vonatkozólag. Nagyvárad, 1908. április hó 22. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: *Huzella Gyula*, kir. keresk. tan. elnök. Dr. *Sarkadi Lajos*, titkár.

* **Agyontaposta a bika.** Nagyszalontai tudósítónk bor almas esetről ad hírt. *Benczik János* községi csordás a község bikáját tegnap rendez szokás szerint a mezőre hajtotta ki s ott vizet huzott az állatnak. A hatalmas állat valamitől megvadult és a pásztort előbb felaklelte, azután annyira megtaposta, hogy ennek következtében a csordás meghalt.

x **MOLNÁR H.** Bemet-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton: Bob herceg.
Vasárnap este: Vig özvegy.

Hoffmann meséi.

Egy igen érdekes előadással szegényebb lett volna ez évad, ha nem veszik elő Offenbach remek operettjét, a Hoffmann meséit. Eddig majdnem minden évben előadták, de kevés alkalommal olyan általános harmonikus sikerrel, mint tegnap.

A hármast női szerepben *Károlyi Leonáról* megemlékezvén, csak e szerepéről már elmondott dicsőreteinket ismételhettük. Pompás éneke épp annyira kivált, mint plasztikus kifejező játéka. Igen helyes ujtás volt, hogy a 3 felvonásbeli énekét valóságos kísértő zongorán, amint a darab megköveteli. Hogy az előadás általános sikerrel járt, abban *Károlyi Leonárnak* nagy része van.

Toronyi régen hallottuk oly szépen, tisztán, csengően énekelni, mint tegnap. Örömmel jegyezzük fel, hogy hangja ismét egész erejében pompázott, nem egyszer ragadva zajos tapsokra a közönséget. Magos hangjai fiatalos erővel és édességgel hatottak, egész éneke és játéka arra vallottak, hogy egyik legjobb szerepében látjuk teljes ambícióval fellépni.

Kassai Károly most váltotta be azokat az ígéreteket, amelyeket eddigi fellépéseivel tett. Most volt igazán alkalma bemutatni szép tudását és képességeit. Hangja nem nagyon erős, *Toronyi* és *Károlyi Leona* nem egyszer túlénekeltek, de elég kellemes hang, amellyel *Kassai* jól tud b. ni. Biztosan énekel. Ami a játékát illeti, az egy intelligens művész tökéletes, kidolgozott alakítása. Mindenik szerepében kihasználta annak minden árnyalatát. Pompás maszksjai csak emelték sikerét. Külön kiemelendő *Kassai* mint rendező, néhány jelenet igen helyes rendezéséért.

Dési Alfréd komikuma most is hangos derűtséget keltett s teljesen pótolta *Bérczit*, a mi ebben a szerepben nem kis dicsőret. *T. Pogány Janka*, *Vank*, *Lányi Edith*, *Hajnal György* régi jó szerepeiket megtartották. Új volt ellenben *Sik Rezső* *Crespele*, amely szerepben találtunk sok becsületet igyekvést, de igen kevés művészetet.

A női kar a II. felvonásban összetanultságának szép jelét adta s tetszést aratott; a férfikar általában kevésbé. A zenekart *Várady Aladár* vezette elismerésre méltó eredménnyel.

TÁVIRATOK.

A horvát bán párba.

Zágráb, ápr. 24. *Rauch* báró és *Medakovics* között felmerült lovagias ügy tegnap késő éjjel nyert befejezést, még pedig igen egyoldaluan. *Medakovics* segédei ugyanis azt kívánták, hogy a bán ismertesse azokat az iratokat, melyek alapján a horvát koalíciót részesnek mondta a nagy szerb propagandában. A bán segédei ezt megtagadták azzal az indokolással, hogy azok az iratok sokkal fontosabb állami titkok, semhogy bármilyen bíróság elé volnának vihetők. Erre a *Medakovics* segédei befejezettnek nyilvánították az ügyet, ugyszintén a báró *Rauch* segédei is, akik a jegyzőkönyvben kijelentették, hogy mivel *Medakovics*

segédei megtagadták az elégtételt, az ügyet a legkorrektebb módon befejezettnek tekintik.

Bezárt magyar iskola.

Zágráb, április 24. Horvátország *Pozsega* megyének daruvári járásában *Krespelavác* községben a magyar iskola bezáratását azzal indokolja a hatóság, hogy az iskolában a bosszu és a gyűlölet és a magyarosítás eszméjét terjesztik. A bezárt iskolát a *Julián* egyesület tartja fenn. A községnek több mint másfélezer magyar lakosa van.

Anglia és Oroszország a macedón kérdéstről.

Pétervár, április 24. *Pétervár* és *London* között a macedóniai kérdésben folyó tárgyalás nagyon kedvező eredménnyel kecsegtető és azt hiszik, hogy a megegyezés már a legközelebbi hetekben létre fog jönni.

A monakói fejedelem nagybeteg.

Páris, ápr. 24. Az *Eclair* értesülése szerint *Albert* monakói fejedelem nagyon beteg. A fejedelem neurasztinában szenved és minduntalan rögeszméi vannak. Környezete azt mondja, hogy elmebaj nyomai mutatkoznak nála.

Az angol miniszterelnök temetése.

London, április 24. *Campbell Hannerman* temetése jövő hétfőn délben lesz és a gyászünnepséget a *Westminster* templomban rendezik. Az ünnepség az elhunyt karrakterének megfelelően nagyon egyszerű lesz.

Elmaradt fáklásmenet.

Kopenhága, ápril 24. Városszerte nagy feltűnést kelt, hogy az *Edvárd* király tiszteletére tervezett hódoló fáklásmenet elmarad. Sem a király, sem az udvari *Marsall* nem helyeselte a tervet; miért is a küldöttség elhatározta, hogy a fáklásmenet helyett feliratot intéz az angol királyhoz.

Oroszok és lengyelek.

Varsó, ápr. 24. A дума, valamint a birodalmi tanács lengyel tagjainak az a szándékuk, hogy mandátumaikról lemondanak, mert belátták, hogy minden fáradozásuk hiábavaló abban az irányban, hogy a lengyel királyságban reformokat eszközöljenek ki.

Az indiai lázadás.

Simla, ápr. 24. A mohamedánok tegnap nagy tömegben és több oldalról támadásra nyomultak elő, de a heves tüzelés elől visszavonultak. A tegnapi este az *Adjizal-hid* ellen intézett támadást is visszaverték. Két dandár azt a parancsot kapta, hogy *Wilcoks* tábornok parancsnoksága alatt a határon összpontosuljon, míg egy harmadik dandár *Pesavarban* mint tartalék foglal állást.

SPORT.

Vivás Nagyváradon. Azon nagy érdeklődés és pártfogás, amelyben városunk társadalmá a Nagyvárad Sport Egylet vivószakosztályát részesítette, arra az elhatározásra indította a Sport Egylet vezetőségét, hogy a most befejeződő vivótanfolyam után május 1-től kezdve egy 3 hónapra terjedő újabb tanfolyamot létesített. A vivóórák az eddigi szakszerű vezetés mellett továbbra is hétfőn, szerdán és pénteken délután 5—8-ig lesznek a tűzoltó lakotanyai vivóteremben megtartva, ahol újabb jelentkezők még felvétetnek. Mint értesültünk különben, az egyesület a jövő hó folyamán egy nagyszabású vivóversenyt rendez, amely iránt sportkedvelők körökben már is nagy érdeklődés mutatkozik.

Igazságszolgáltatás.

A békési súp.

Az Egyetértés 1907. január 12-iki számában fenti cím alatt egy közlemény látott napvilágot, amely dr Berényi Armin békésmegyei ügyvéd intenciói és információi alapján Békésmegye közéletének állapotát tette éles kritika tárgyává. A közlemény elmondja, hogy Békésmegye közéletének vezéremerei, a legmagasabb pozíciókat betöltő köztisztviselők állásukkal inkompatibilis, összeegyeztethetetlen tiszteltbéli állásokat töltenek be, mint bankigazgatók, igazgatósági tagok, különféle vállalatok vezetésében főszerepet vivő egyének. A cikknek visszhangjaként a Békésmegyei Közlöny című napilapban Székely Béla tollából egy kontracikk jelent meg, amely Berényit, mint a cikk értelmi szerzőjét, hazug rágalmazónak, állításait gyűlölségből eredő rágalmaknak minősíti. A súlyosan sértő kitételekért Berényi a bíróság előtt keresett elégtételt, amely ma vont a felelősségre a cikk szerzőjét, Székely Bélát.

A tárgyalás, amelyet Korn Lajos elnök Szentlélek és Vámosy szavazóbirák segédletével vezetett, reggel 9 órakor kezdődött. A vádirat felolvasása után a vád képviselője, dr Berényi Armin főmagánvádló megbízottja, dr Dénes Sándor a bizonyítás kiterjesztésére vonatkozólag indítványt terjesztett elő, amelyhez a védelem nevében Papp János is hozzájárult.

A délután folyamán a törvényszék döntött az indítványok sorsa fölött s a bizonyítást némi megszorításokkal úgy a vád, mint a védelem részére megengedte. Erre azonban nem volt szükség, a nagyszabású beidézett tanúk közül, kik közt Békésmegye közéletének több vezérfi is volt, egyedül Purjesz Lajos, az »Egyetértés« felelős szerkesztőjét hallgatták ki, akinek vallomása után Székely sajnálkozását fejezte ki a történetek fölött s békés elintézésért, ami megis történt. Berényi a felajánlott bocsánatkérést elfogadta s ezzel a régóta húzódozó, nagy port fölvert ügy betegeztetett.

Tisza István rágalmozói.

A gróf Tisza István akkori, mint miniszterelnök ellen megjelent hírlapi cikkek miatt az ügyészség megindította az eljárást s ennek folytán az ügy tegnap este be is lett fejezve. Tegnap az esküdtbírók kihallgatta Kampner Miklós, Gyémánt Bertalan és Pinterics Károly írásszakértőket. A két utóbbi azt vallja, hogy

mikor a magyar ipar és kereskedelmi bank könyveinek egyes tételét megakarták vizsgálni, a tételeket nem engedték megtekinteni. A védő kéri azoknak a rendeleteknek felolvasását, melyet gróf Tisza miniszterelnöksége alatt a szociálisták ellen kiadott. Az ügyész nem kéri, de nem is ellenzi a felolvasást, mire a törvényszék elrendeli a rendeletek felolvasását. Ennek megtörténte után a kérdések megállapítására került a sor, melynek megtörténte után az esküdtek itélethezatalra vonultak vissza.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Itta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(49)

Semmi rosszat nem sejtve, Siegburg nyugodtan lép ki Law váltóüzletének ajtajából és benső meglepéssel élvezve a taceták és jácintok illatával eltelt levegőt, egy arra menő fiatal angol hölgy lersybe bujtatott, sugár természetben gyönyörködik. Egészen elmerülve a szép látványba, bámulva összezerzen, midőn egy durva hang rákiált:

— Jó reggelt, gróf ur, quelle chancel

Hátra néz s egy nagy karimájú kalap alatt felismeri Wolniczka báróné széles sötétveres arcát.

Bár erősen süt a nap, mégis a legkevésbé előnyös öltönyt hordja, mely létezik, az eredetileg eső-köpenynek, de később, midőn mindenféle toilette-biány palástolására használtatott, a párisi Gavroche által oly találaton »cache-misère« nek keresztelt öltönyt, s a kövezet poros szárazsága dacára, ruháját a cache-misère-rel együtt, két kézzel felszedi úgy, hogy kitaposott, régi szövetpáncban levő, óriás lábait feltűnően láthatóvá válnak.

— Ah, báróné, valóban, nem . . .

— Igen, láttam, nem ismert meg — felel a báróné nyugodtan, — azért köszöntöttem én elébb. Quelle chance . . . Ön is a követséghez tartozik, nemde?

— Valóban.

— Ez pompás véletlen . . . egy kérésem van önhez, gróf ur. Leányom kihallgatást szeretne nyerni ö szentségénél. Sláva t. i. szigorú katolikus. Engem is érdekelne, ha a pápát láthatnám.

— Fájdalom, a pápa most sokkal hozzáférhetősebb, mint volt régen, — feleli Siegburg. — aztán én nem is tartozom a pápai követséghez s ennél fogva a legjobb akarat mellett sem lehetek segítségére.

— Ezt mondja öcsém is, ez igazán bosszantó, nagyon bosszantó!

E percben Piale könyvkereskedéséből kilép Sláva, egy kopott directoire costumben, széles ernyőjű tollas kalappal s nem igen tiszta, könyökig érő keztyűben.

— Ah, bon jour! — kiáltja, ujjhegyeit nyujtva a fiatal grófnak.

Matuschowsky, ki mint rendesen, kiséri, kedvetlenül érinti kalapját.

Minden oldalról körül fogva, amint most látja magát, a helyzet nyugtalanítani kezdi Siegburgot.

— Mindig oly kellemes, ha külföldön földiekkel találkozunk . . . mondja Sláva.

— Oh, rendkívül, — felel Siegburg, de egészen mást gondol mellette. De egyszerre a humor ismét pajzánul megvillan vidám szemében, t. i. meghallja, amint Wolniczka báróné újból elkiáltja magát: — Jó reggelt, gróf ur, quelle chancel s látja, amint egyenesen neki-

megy Sempálnak, ki e percben untatottan és kedvetlenül a napégette spanyol lépcsőn lejöve, a piacra lépett.

— Bocsánat, — suttogta ő is, összezerzenve. — valóban fel nem ismertem első percben.

Sempály tekintete a távolban révedez, mint mindazoké, kik szorult helyzetben vannak.

De Wolniczkané feltartóztatlanul folytatja:

— Rendkívül örvendek e találkozásnak, gróf ur, mert egy nagy kérésem volna. Nem szerezhetne-e egy belépti-engedélyt a Farnesinába? . . . Azt mondják, hogy a Duca di Ripalda igen nehezen rávehető . . .

— Sajnálom, de teljesen lehetet . . . — E percben egy csoport idegen vonja magára Sempály figyelmét — két magas fiatal hölgy, nyúlánk, mint a fiatal tenyők, szűken testhez álló angol posztó-öltözetekben, mindkettő feltűnő szépségű, élénken vitakoznak egy olaszszal, ki himzett posztó-pántokat árul s nyilván nagy gyönyörűséget találnak benne, hogy az utcán vásárolhatnak.

— Bájos két jelenség — és ismerősöknek tetszenek, — szól Wolniczkané, Sempály tekintetének irányát követve. — Nem-e Jatinskyék ezek?

Most a szép lányok is felpillantanak:

— Niki . . . Niki! — kiáltanak vidáman át a piacon, azon boldogok öntudatosságával, kik azt képzelik, hogy a világ tisztán az ő számukra teremtetett.

— Megbocsát, báróné, — dadog Sempály, — unokahugaim . . . — Azzal otthagya Wolniczkanét és átsiet a két hölgyhöz.

— Mióta vagytok itt — hol vagytok szállva? (Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 24.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	403.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	644.50
Közuti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 24.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	—	8.51
Rezs ápr.	—	12.57
Zab ápr.	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. ápril. 24.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyeremény sorsjegy kölesön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	140.—
Osztrák járadék papirban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	260.73
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	—	69550

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Magyar királyi Államvasutak Üzletvezetősége Kolozsvár.
11992—II. 908. sz.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak székelykocsárd-marosvásárhelyi vonalának 165—68 sz. szelvényei között az Aranyos folyón építendő egyvágányú vasúti hid hidfői és középpillérjei megépítéséhez szükséges alapozási és falazási munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az ajánlati minta az esetleg elrendelendő munkák egységárjegyzéke és a szerződés tervezete, valamint a munkák végrehajtásához szükséges feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége pályafentartási és építési osztályánál (Bocskay-tér 4. sz. II. emelet 52. sz.) valamint a nagyenyedi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlatlathoz szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatot valamint a hozzátartozó mellékleteket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előttemzése mellett alá kell írni és az ajánlatot a mellékleteivel pecséttel ellátott fonállal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezárt sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1908. évi május hó 12-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál közvetlenül, vagy posta útján beküldeni.

Az ajánlat borítékát következő felirással kell ellátni:

Ajánlat a 11992—908. II. számú versenyárgyalási hirdetésben kiírt munkálatokra.

Ajánlattevő köteles bánatpénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5 százalékát készpénzben vagy biztosítékképpen értékpapirokban, hivatkozással a jelen hirdetés számára legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1908. évi május hó 11-én délután 1 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárába (Bocskay tér 4. sz. földszint) letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapirokat a budapesti áru és értéktőzsdén legutóbb jegyzett, de a névértéket meg nem haladó árfolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és az összes munkákra tett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bánatpénz nélkül, vagy elkésve benyújtott, valamint az olyan ajánlatokat, melyeket nem az előírt módon tesznek, vagy amelyekből valamely melléklet hiányzik, nem vesszük figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat 1908. évi május hó 12-én déli 12 órakor a titkárságnál fogjuk felbontani, a mikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett 1908. évi május hó 9 ig történik döntés és ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik a szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

Az ajánlattevők, vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cégbejegyzésre vonatkozó adatok az ajánlatban feleltetendők és igazolandók.

Az ajánlattevők, kik a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségével ezideig üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, a melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Alólirott üzletvezetőség fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon válasszon.

Kolozsvár, 1908. évi április hó.

Az üzletvezetőség.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy

tavaszi újdonságainkat

női ruhaszövetek, selymek, dellnek és mosóárakban, ugyszintén tavaszi női felöltők és taft kabátokban megtekinthe.

Szebbet, jobbat, divatosabbat

sehol olcsóbban nem kap mint nálunk.

Két nagy csödtömegből

került 2500 méter gyapju delin à 50 kr., valódi Koechlin-téle levartimok à 42 kr., **1000 méter csikos tavaszi kelme 75 krajcártól, 1650 méter színes és fekete taft 1 frt 20 kr.-ért, 120 széles taft fihr és liberty selyem még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.**

Struc boák, selyem alsók, japán övek

27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalneműekben

a régi elismert szolid minőségek és áruk.

Nagybecsü pártfogást kérjük:

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett!

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara.

1451—1908. szám.

Értesítés.

A Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara és a Biharmegyei Gazdasági Egyesület a nyár folyamán Londonban megnyíló hatalmas és nagy méretű magyar kiállítás előzetes ismertetését és meglátogathatóságának előfeltételei és módzatai ismeretét az érdeklődőkre nézve fontosnak ítélvén a kiállítás kezdeményezője és egyik kiváló ismerője dr. Molnár Ákos országgyűlési képviselő urat felkérte, hogy a szóban forgó kiállítást Nagyvárad város és Biharvármegye közönsége előtt egy előadás keretében ismertesse meg.

A felkért képviselő ur ezen kérelem teljesítésére hajlandónak nyilatkozott.

Arra való tekintettel, hogy a szóban forgó kiállítás gazdasági és üzleti jellege mellett a magyar művészet, nemkülönben a nemzeti szellem minden más irányú produktív megnyilatkozása is lesz s ügyet vetve arra is, hogy egyúttal alkalmas eszköze lehet a világ közvéleményét irányító angol sajtónak rokonszenves és hazai gazdasági és kulturális állapotának a világ előtt való dokumentálására: örömmel ragadtuk meg a nevezett képviselő ur által nyújtott alkalmat és az előadás megtartásának határidejét e hó 26-ikára eső vasárnap déli 11 órájára Nagyvárad város közgyűlési termébe kitűztük.

Amidőn örömmel adjuk közre, hogy az ügy támogatójával Rimler Károly urat Nagyvárad város polgármesterét is sikerült megnyernünk és hangsúlyozzuk, hogy London piacán tartandó magyar kiállítás az ország állami önállóságának kidomborítására is hivatva van s hogy ez a kiállítás az ország gazdasági életének igen jelentékeny tényezőjévé válhatik s így a magyar közönség részéről minden érdeklődésre és pártolásra számot tarthat: újból azzal irányítjuk ez alkalommal az érdeklődők figyelmét a tervezett felolvasásra, hogy annak meghallgatására és így a kiállítás körülményeinek és meglátogathatósága módzatainak megismerése végett a f. évi április hó 26-án d. e. 11 órakor a város székházának közgyűlési termében minél tömegesebben jelenjenek meg.

Az előadást érintő egyes további mozzanatokról az érdeklődő közönséget továbbra is tájékoztatni fogjuk.

Nagyvárad, 1908. április hó 13.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, **Dr. Sarkadi Lajos,**
kir. keresk. tan. elnök. titkár.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

6320—1908. szám.

Hivatalos hirdetmény

a védhímlő oltásról.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy az 1887 évi XXII. t. cz. s ezzel kapcsolatosan a m. kir. belügyminiszter által 1887 évben 40180 sz. a kiadott körrendelet értelmében a város területén hivatalból ezközlendő védhímlő oltásokat a városi tiszti orvosok folyó évi május 3-ik napjától kezdve minden vasárnap délelőtt reggel 9—11 óráig Ujváros, Kert-utca 9. szám alatt a tűzoltó lak-tanya nagytermében fogják megtartani.

Felhívom ennél fogva a város közönségét, s különösen a szülők, kereskedők és iparosokat, hogy a még be nem oltott vagy újra oltásra kötelezett gyermekek illetve tanoncokkal a jelzett helyen és időben megjelenni annál is inkább szigorú köteleységüknek ismerjék, mivel ellen esetben az idézett t. cz. 11. §-a alapján 2-től 100 koronáig terjedhető pénzbüntetésben marasztalom őket.

Nagyvárad, 1908. évi április 15-én.

Görö,
r. főkapitány.

Közgazdasági Bank r. t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742.   Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adó a r.t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét befizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Intézetünk elvállalta hazánk egyik legtekintélyesebb életbiztosító intézetének: a Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet, mint szövetkezet vezérképviselőt.

Cheque számla szám 21:261.

tisztelettel:

Közgazdasági bank részvénytársaság.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Uj 100 koronás

I. FERENCZ JÓZSEF

jubilleumi aranyérem napi

árfolyamon kapható

a „Magyar Bank“

részv. társaságnál.

Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitos, asztalos, esztorgályos műhelyünket és bútortelepünket kibővítettük és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és

Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

SEBŐ IMRE

könyv-, zenemű-, papír-
írószerkereskedő ajánlja
dusan felszerelt raktárát a
magyar német francia és angol iro-
dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papír és írószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.